

***Sosiaalitoimen
tietoteknologiahankkeen
esiselvityksen loppuraportti***

Pirjo Ojanen ja Leena Vuorio

2004

JOHDANTO

Sosiaalialan osaamiskeskusten lakisääteisenä tehtävänä on muun muassa huolehtia sosiaalialan tutkimus-, kokeilu- ja kehittämistoiminnan toteutumisesta omalla alueellaan. Osaamiskeskukset on perustettu maakuntapohjaisesti niin, että Socomin toimialueena ovat Etelä-Karjalan ja Kymenlaakson maakunnat. Socomissa on sen perustamisesta lähtien verkostoiduttu ja tehty yhteistyötä seudullisesti ja maakunnallisesti. Yhä useammin on huomattu, että maakuntarajat ylittävä toiminta voi tuoda parhaan lopputuloksen. Näin on erityisesti silloin, kun on kyse joko erityisosaamista vaativista palveluista tai laajoista kehittämishankkeista.

Valtioneuvoston periaatepäätös sosiaalialan tulevaisuuden turvaamiseksi ja Sosiaalialan kehittämishankkeen toimeenpanosuunnitelma nostavat yhdeksi kehittämisen painopisteeksi tietoteknologian käytön sosiaalihuollossa. Tavoitteena on edistää tietoteknologian käyttöä niin, että kehittämistyössä lähdetään alan omista kehittämistarpeista.

Sosiaalitoimen tietoteknologiaratkaisut on todettu hajanaisiksi ja tietojärjestelmien liittyminen työhön on ollut hyvin eritasoisia. Jossakin ollaan tietoteknologian soveltamisessa asiakaskertomusten tallentamisen ja arkistoinnin asteella ja joillakin alueilla tietojärjestelmä tukee jo suurta osaa toimintaprosessin eri vaiheista. Kehittämistyö on aiemmin keskittynyt lähinnä oman kunnan tietojärjestelmiin eikä kuntarajat ylittäviin ratkaisuihin juuri ole päästy. Terveystieteidenhuollossa on edetty pidemmälle. Myös Kaakkois-Suomessa on hyviä kokemuksia terveydenhuollon tietojärjestelmäyhteistyöstä. KAAPO -potilastietojärjestelmää on suunniteltu ja toteutetaan usean kymenlaaksolaisen ja eteläkarjalaisen kunnan yhteistyönä. KAAPO on aurannut tietä sosiaalitoimen tietoteknologiayhteistyölle.

KAASO:n, Kaakkois-Suomen sosiaalitoimen yhteisen tietojärjestelmähankkeen valmistelu käynnistyi vuonna 2003 ja jatkui esiselvityksellä, jonka raportti on nyt käsillä. Esiselvityksen aikana on luotu yhteistä näkemystä tietoteknologian kehittämisen suunnista sekä koottu käyttäjäläheistä tietoa kehittämistarpeista sosiaalitoimessa ja päivähoitossa. Esiselvityksen aikana on tuotettu monta uutta oivallusta tietotekniikan luomista mahdollisuuksista palvelujen tuottamisessa, dokumentoinnissa, toimintojen johtamisessa, seurannassa sekä palveluprosessien kehittämisessä ja arvioinnissa. Raportissa kuvataan esiselvityksen työmuotoja ja tuloksia, vaikka kaikkea prosessin aikana tapahtunutta oppimista ja oivaltamista ei olekaan mahdollisuus saada raportoiduksi.

Esiselvityksen seurauksena kaakkoissuomalaiset kunnat ovat valmiita yhteisen sosiaalitoimen tietoteknologiahankkeen toteuttamiseen, joka palvelee työn sisällöllistä kehittämistä ja, joka toteutetaan yhdessä ja yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Tämän ovat mahdollistaneet kaikki ne, jotka ovat vieneet esiselvitysprosessia eteenpäin oman työnsä ohella. Suuret kiitokset teille kaikille!

Tarja Myllärinen
Toimitusjohtaja
Socom

SISÄLLYSLUETTELO

Johdanto

1. Katsaus sosiaalitoimen tietotekniikkaan ja tutkimuksiin	4
2. Esiselvityksen tavoitteet ja toteutus	5
3. Työskentely ja organisaatio	6
3.1. Työskentely	6
3.2. Ohjausryhmä	6
3.3. Projektiryhmä	6
3.3.1. Päivähoidon projektiryhmä.....	6
3.3.2. Sosiaalityön projektiryhmä.....	7
4. Johtopäätöksiä	8
5. Jatkosuunnitelma	9

LÄHTEET JA HYÖDYLLISIÄ LINKKEJÄ

LIITTEET

1. KATSAUS TIETOTEKNIikkaan JA TUTKIMUKSIIN

Tietoteknologiasta on tullut merkittävä osa sosiaalialan ja erityisesti sosiaalihuollon työskentelyä. Ensimmäisiä laajempia sosiaalihuollon tietojärjestelmiä alettiin ottaa käyttöön 1980-luvun lopulla. Tietoverkot alkoivat kehittyä 1990-luvun alussa. Internet ja erilaiset selainpohjaiset järjestelmät, intranetit ja extranetit, ovat luonnehtineet viimeaikaista kehitystä. Sosiaalialan kehittämisen näkökulmasta tietoteknologinen substanssi voidaan jakaa selkeisiin pääryhmiin.

1. Tietojärjestelmät
2. Hyvinvointitekniologia ja innovaatiot
3. Tietoverkkojen palvelut

Sosiaalihuollon toiminta-alueet ovat siirtyneet tietojärjestelmien piiriin laajasti. Vuonna 2001 tehdyn sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmäkartoituksen (Hartikainen ym. 2002) perusteella voidaan arvioida, että yli kolmella neljänneksellä kuntien sosiaalitoimista on käytössä tietotekniologiaa ja sosiaalihuoltoon suunniteltuja ohjelmistoja. Toiminta-alueita tarkasteltaessa tietojärjestelmien liittyminen työhön voi kuitenkin olla hyvin eritasoista. Joissain tapauksissa tietojärjestelmää käytetään pelkästään asiakaskertomusten tallentamiseen ja arkistointiin. Toimeentulotuen ja elatusturvan osalta tietojärjestelmä tukee puolestaan suurta osaa toimintaprosessin eri vaiheita. Sosiaalihuollon osalta päätöksenteko ja työskentelyyn liittyvä sosiaalityö ja muu työskentely ovat kuitenkin inhimillistä toimintaa.

Ensimmäiseksi tietojärjestelmät tulisikin nähdä varsinaista työtä tukevinä ratkaisuin, ei itsetarkoituksellisen kehittämisen kohteina.

Toinen tietojärjestelmiin liittyvä tekijä on niiden laajempi tietohallinnollinen merkitys. Tältä alueelta voidaan nostaa esiin tietohallinnolliset järjestelmät, johdon järjestelmät ja yleiseen hallintoon liittyvät tietoteknologiset ratkaisut. Tietojärjestelmillä voidaan tuottaa tietoa organisaatioiden prosesseista, helpottaa tiedonkulkua organisaatioiden sisällä ja integroida tekniologiaa osaksi päätöksentekoprosesseja. Tietotekniologiaa voidaan käyttää apuna myös toiminnan suunnittelun, päätöksenteon ja arvioinnin eri tasoilla.

Kolmas sosiaalialan tietotekniologiaan liittyvä alue on tietoverkkojen palvelut. Alue on laaja ja osittain myös jäsentymätön. Tärkeimpinä sosiaalialaan liittyvinä asioina voidaan mainita keskitetyt tietopalvelut sekä yhteydenpitoa ja työtä tukevat palvelut. Konkreettisia palveluja ovat esimerkiksi Internetistä löytyvä lakitieto, tilastotiedot, sosiaalialalle suunnatut foorumit sekä erilaiset konsultaatiopalvelut. Viimeaikaisessa keskustelussa on myös noussut esiin rajankäynti tietojärjestelmien ja tietoverkkojen tuottamien palvelujen välillä. Kuinka esimerkiksi seudullisuus toteutuu tietojärjestelmissä ja kuinka tietojärjestelmät tukevat järjestelmän sisäistä ja ulkoista kommunikaatiota. (SOTIKE – yhteistyön sateenvarjo Itä-Suomessa luonnos 21.6.2004)

Kymen ammattikorkeakoulun tradenomiopiskelijat Heta Hyyryläinen ja Mervi Kylläinen ovat tehneet opinnäytetyön vuonna 2003 Kaakkois-Suomen kuntien sosiaalitoimen tietoteknisistä valmiuksista ja koulutustarpeesta. Lähes kaikilla kyselyyn osallistuneilla kunnilla oli käytössään Novon tai TietoEnatorin tuottamat sosiaalitoimen ohjelmat. Tutkimuksesta käy selville, että kunnilla on tarvetta uusien merkkipohjaisien ohjelmien Windows-pohjaisiksi, sekä toiveita saada Internetistä erilaisia lakiin liittyviä konsultaatiopalveluja, lain tulkintaan liittyviä palveluja, lakitietoa

ennakkotapauksista, e-konsultaatiota sekä tietoa ratkaisusta sosiaalitoimen harvinaisimmista tapauksissa. Lisäksi toivottiin tilastojen saatavuuden paranemista. Tietopankilla voitaisiin toteuttaa eri organisaatioiden, kuntien ja eri sektorirajojen ylittävää tiedonvaihtoa.

Hyyryläinen ja Kyllästinen toteavat myös opinnäytetyössään, että ohjelmistojen yhteensovittaminen helpottaa tiedon joustavaa vaihtamista ja, että ohjelmistojen yhteensopivuus olisi kaikkien edun mukaista niin yhteistyöhankkeiden kuin mahdollisesti yhteisten kouluttajien ja ohjelmistotukien hankinnassa. Ohjelmistojen samankaltaisuus helpottaisi henkilöstön siirtymistä uuteen tehtävään ja hyödyttäisi työtehtävien ja työn jakamisessa yli sektorirajojen. (Hyyryläinen Heta, Kyllästinen Mervi, Opinnäytetyö 2003)

2. ESISELVITYKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

Päätös Kaakkois-Suomen sosiaalitoimen yhteisen tietoteknologiahankkeen hakemisesta tehtiin marraskuussa 2003 kokouksessa, jossa oli edustettuna 11 alueen 26 kunnasta. Kokouksessa sovittiin, että Kotka toimii kehittämishankkeen valtionavustuksen hakijakuntana. Hankehakemus jätettiin Sosiaali- ja terveysministeriölle laajana tai valtakunnallisesti merkittävänä kehittämishankkeena joulukuun lopussa.

Kuntien edustajien kokouksessa käytiin myös keskustelua sosiaalitoimen ja päivähoiton ohjelmistotilanteesta, ohjelmien uusimistarpeista, sekä laajemman, maakuntien välisen yhteistyön eduista konkreettisissa hankintaan ja ohjelmistojen käyttöönottoon liittyvissä asioissa. Tietoteknologian katsottiin kuitenkin olevan vain väline työn kehittämisessä, ei itse tarkoitus.

Ohjelmien kiireellisen uusimistarpeen vuoksi päätettiin käynnistää esiselvitys riippumatta siitä, saadaanko hankevaltionavustusta. Esiselvitys päätettiin organisoida Socomin avulla siten, että kaikille sen toimialueen kunnille lähetettiin tiedustelu niiden halukkuudesta osallistua esiselvitykseen 0,10 €:n panoksella asukasta kohti. Rahoituksella katettiin projektityöntekijöiden palkkakulut, matkakustannukset sekä järjestettiin hankkeeseen osallistuville kunnille 27.5.04 seminaari Kotkassa, jossa aiheena oli sosiaalityön luokitusesitys, konsultointihanke sekä sosiaalitoimen atk-ohjelmisto (Liite 1). Lisäksi järjestettiin päätösseminaari 31.8.04 Kuusankoskella (Liite 2). Seminaarien oheismateriaali toimitettiin kunnille. Päätösseminaarissa julkaistiin esiselvityksen tulokset ja päätettiin jatkotoimenpiteistä. Lisäksi päätösseminaarissa oli aiheena tietoteknologian kehittämistarpeet sosiaalitoimessa e-konsultaatiohankkeen tuottamien kokemusten perusteella. Esiselvitykseen sitoutui 14 kuntaa: Iitti, Imatra, Joutseno, Kotka, Kuusankoski, Lappeenranta, Luumäki, Pyhtää, Rautjärvi, Ruokolahti, Savitaipale, Suomenniemi, Virolahti ja Ylämaa. Selvityksen tekijöiksi palkattiin osa-aikaisesti ajalle 1.3. – 31.7. ATK-tukihenkilö Pirjo Ojanen Imatralta ja päivähoiton aluevastaava Leena Vuorio Kotkasta. Pirjo Ojanen vastasi sosiaalihuollon projektiryhmän toiminnasta ja tiedon keruusta ja Leena Vuorio päivähoiton projektiryhmästä ja tiedon keruusta.

Esiselvitystä varten perustettiin ohjausryhmä ja projektiryhmät sosiaalityöhön ja päivähoitoon. Projektiryhmiin pyydettiin kuntia nimeämään edustajia sosiaalityön ja päivähoiton organisaation eri tasoilta. Kumpaankin ryhmään nimettiin edustajia sekä suurista että pienistä kunnista. Ohjausryhmän ja projektiryhmien kokoonpano on liitteenä 3 ja 4.

Tavoitteeksi esiselvitysprojektille asetettiin eri kunnissa tehdyn selvitys- ja kehittämistyön kokoaminen ja hyvien käytäntöjen levittäminen, asiakastyön prosessien kuvaaminen ja taustatietojen kokoaminen uutta hankesuunnitelmaa varten.

3. TYÖSKENTELY JA ORGANISAATIO

3.1. Työskentely

Hanke käynnistettiin ennakkotehtävällä. Esiselvityksen aikana järjestettiin kahden seminaarin lisäksi kaksi työkokousta, joissa käytiin läpi ennako- ja välitehtäviä sekä linjattiin jatkotyöskentelyä.

Ennakkotehtävässä selvitettiin lähtötilanne, missä kunnissa tällä hetkellä ollaan tietojärjestelmien osalta sekä odotukset, mitä esiselvityshanketta kohtaan on. Kuntia pyydettiin selvittämään tällä hetkellä sosiaalitoimessa ja päivähoidossa käytössä olevat ATK-ohjelmat. Toisena selvityskohteena oli pohtia, mitä tietoa tarvitaan eri sosiaalitoimen ja päivähoidon osa-alueilla ottaen huomioon seuraavat näkökulmat: asiakastyö, johtaminen, seutukunnallisuus sekä tilastointi.

Ohjelmistokartoitus osoitti, että kunnissa on hyvin monenlaisia ohjelmistoja käytössä ja joillakin kunnilla ei ole lainkaan ohjelmaa käytössään, vaan työ tehdään manuaalisesti (Liite 5).

Kysymykseen, mitä tietoa tarvitaan, tuli hyvin monimuotoisia vastauksia. Osa kunnista oli lähestynyt tehtävää luetteloimalla yksityiskohtaisia tietoja, mitä tietoja uudessa asiakastietojärjestelmässä tulee ainakin olla. Osa kunnista lähestyi tehtävää prosessikuvauksen näkökulmasta, mitä kaikkia työvaiheita sosiaalitoimen ja päivähoidon prosesseihin liittyy, mitä tietoa työ vaatii ja miten asiakastietojärjestelmää voi hyödyntää (Liite 6). Liitteessä 6 on yhteenveto koetuista tiedon tarpeista.

3.2. Ohjausryhmä

Projektia ohjasi ja valvoi 14:sta hankkeessa mukana olevien kuntien edustajista koottu ohjausryhmä, jonka puheenjohtajana toimi Kotkan sosiaali- ja terveystoimen talousjohtaja Marja Merovuo.

Ohjausryhmä kokoontui kolme kertaa esiselvityshankkeen aikana. Se linjasi ja selkeytti esihankkeen tavoitteita prosessin edetessä.

3.3. Projektiryhmät

Esihankkeen aikana työskenteli kaksi projektiryhmää (sosiaalityön- ja päivähoidon projektiryhmät). Pirjo Ojanen vastasi sosiaalityön projektiryhmän työskentelystä ja Leena Vuorio päivähoidon. Ryhmät koottiin kuntien ilmoittamien henkilöesitysten mukaan.

Ryhmät suunnittelivat ja valmistelivat välitöitä, joihin työryhmän jäsenten kunnissa kerättiin tietoa. Kaikki esihankkeeseen osallistuvat kunnat eivät tehneet välitehtäviä, vaan kunnat saivat kootut tiedot yhteisissä seminaareissa. Kaikki prosessikuvaukset jaettiin osallistuville kunnille.

3.3.1. Päivähoidon projektiryhmä

Päivähoidon projektiryhmään kuului jäseniä 9 eri kunnista. Työryhmä kokoontui kolme kertaa esihankeen aikana. Muuten tiedonkulku ja keskustelut hoidettiin sähköisesti tai puhelimitse. Alkukartoituksen jälkeen päätettiin, että työryhmä kokoaa kunnilta päivähoitoon liittyviä prosesseja ja päivähoidossa käytössä olevia laskutussääntöjä.

Prosessit kerättiin kaikilta työryhmän kunnilta. Näin saatiin kuvaukset sekä suurilta että pienemmiltä kunnilta, erilaisista ja kokoisista organisaatioista sekä erilaisia atk-järjestelmiä käytäviltä.

Päivähoidossa kuvattiin seuraavat prosessit

- ❑ Päivähoitopalveluihin hakeutuminen (Liitteet 7 -12)
- ❑ Asiakasmaksun määrittely ja perintä (Liitteet 7 – 13)
- ❑ Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toteuttamisen prosessi (Liite 14)
- ❑ Perheisiin maksettavat avustukset (kunta-lisä, kotihoidontuki) (Liitteet 15 – 16)
- ❑ Yksityisen päivähoiton toteuttaminen; palveluraha (Liite 17)
- ❑ Yksityinen pph

Prosesseja kuvattiin eri kunnissa eri tavalla. Osa kuvauksista on tehty yksityiskohtaisina työnkulkukaavioina, osa laajempina prosessikuvauksena ja osa kuvauksista oli sanallisia. Tarkastellessaan kuvauksia työryhmä totesi, että päivähoitopalveluihin hakeutuminen, asiakasmaksujen määrittely ja perintä, perheille maksettavat avustukset sekä yksityisen päivähoiton prosessit olivat joka kunnassa kuvattu yksityiskohtaisesti ja toisiinsa nähden vertailukelpoisesti. Työryhmä totesi myös, että varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toteutumisen prosessit ovat vaikeampia saada näkyväksi ja prosessein kuvattavaksi. Työryhmän mielestä erityisesti tämän alueen kuvaaminen ja näkyväksi tekeminen on tärkeää. Todettiin, että odotukset uudelle tietojärjestelmälle tulevat olemaan suuret varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toteuttamisen osalta.

Vertailukelpoisten laskutussääntöjen (Liite 18) kerääminen lyhyen esiselvityksen aikana osoittautui vaikeaksi, vain kaksi kuntaa toimitti omat laskutussääntönsä. Asia koettiin tärkeäksi ja siihen toivottiin palattavan jatkossa.

3.3.2. Sosiaalityön projektiryhmä

Sosiaalityön projektiryhmään kuului jäseniä 9 eri kunnista. Työryhmä kokoontui kolme kertaa esiselvityshankkeen aikana. Muuten tiedonkulku ja keskustelut hoidettiin sähköisesti tai puhelimitse. Alkukartoituksen jälkeen päätettiin, että työryhmä kokoaa kunnilta sosiaalityöhön liittyvät prosessit. Prosessit kerättiin kaikilta työryhmän kunnilta. Näin saatiin kuvaukset sekä suurilta että pienemmiltä kunnilta, erilaisista ja kokoisista organisaatioista sekä erilaisia atk-järjestelmiä käytäviltä.

Sosiaalityössä kuvattiin seuraavat prosessit ja työnkulkukaaviot

- ❑ Toimeentulotukiprosessi ja työnkulku kaavio (Liite 19)
- ❑ Aikuissosiaalityön prosessi (Liitteet 20, 25)
- ❑ Etuudenmaksukaavio

- ❑ Lastensuojeluilmoitus kaavio (Liitteet 21-22)
- ❑ Lastensuojelutyön prosessi (Liite 21)
- ❑ Sosiaalityön asiakaspalvelu prosessi (Liite 23)
- ❑ Lastensuojelun avohuollon tukitoimenpide ja sijoitus kaavio (Liitteet 24 – 25)
- ❑ Huostaanoton kaavio (Liitteet 25 – 26)
- ❑ Henkilökohtaisen avustajan prosessi (Liite 27)
- ❑ Kuljetuspalveluprosessi (Liite 28)
- ❑ Omaishoito alle 18-vuotiaat prosessi (Liite 29)

Prosesseja kuvattiin eri kunnissa eri tavalla. Osa kuvauksista on tehty yksityiskohtaisina työnkulkukaavioina, osa laajempina prosessikuvauksena ja osa kuvauksista oli sanallisia. Työryhmässä todettiin, että prosessit ovat kunnissa samantyyppisiä. Eroja tulee lähinnä henkilöstö- ja työnjakorakenteen vuoksi. Liitteenä on malleja erilaisista prosessikuvauksista. Sosiaalityön projektiryhmässä nousi esiin tarve sosiaalityön sisällön ja yhteisten käsitteiden määrittelyyn.

4. JOHTOPÄÄTÖKSIÄ

Kuntien sosiaalityö ja päivähoito perustuu pitkälti lakisääteiseen toimintaan, joka määrittää ohjelman sisältöä sekä tietoturvaa. Sosiaali- ja terveysministeriö on asettanut Sosiaalialan kehittämishankkeen toimeenpanosuunnitelmassaan tavoitteekseen kansalaisten yhdenvertaisen mahdollisuuden saada korkeatasoista sosiaalihuollon perus- ja erityispalveluja kuntien välisellä ja seudullisella yhteistyöllä. Lisäksi kokonaissuunnitelman valmistelussa täsmennetään mm. seuraavia osakokonaisuuksia:

- ❑ toimivat asiakastietojärjestelmät, sähköisen asiakasdokumentaation ja arkistoinnin yhtenäistäminen
- ❑ asiakasdokumentaation perustietosisällössä käytettävien käsitteiden, termien ja luokitusten yhtenäistäminen
- ❑ sosiaalihuollon ammattilaisten käytössä olevan tietopohjan laajentaminen ja tiedon käytettävyyden edistäminen
- ❑ sosiaalihuollon tietoturvan kehittäminen erityisesti sähköiseen asioiden käsittelyyn siirryttäessä

Tietotekniikka-hankkeen esiselvitys projektiin osallistuneet kunnat ovat erikokoisia ja niiden tietotekniset valmiudet erilaisia. Kunnilla on käytössään hyvin erilaisia ohjelmia. Osa kunnista on uusinnut osan sovelluksistaan nykyaikaisempiin versioihin.

Esiselvityksen aikana ohjausryhmässä sekä projektiryhmissä vahvistui näkemys siitä, että yhteinen ohjelmisto toisi useita etuja eri tasoilla.

Yhteisellä koko sosiaalihuollon ja päivähoidon kattavalla ohjelmalla saavutettaisiin mm. seuraavia etuja:

- ❑ Sovelluksen hinta on edullisempi yhteishankintana
- ❑ Tilastotieto on vertailukelpoista Kaakkois-Suomen alueella
- ❑ Käsitteet, termit ja luokitukset olisivat yhtenäisiä
- ❑ Työntekijöiden siirtyessä kunnasta toiseen he osaavat ohjelman käytön.
- ❑ Käyttökoulutuksessa voidaan tehdä yhteistyötä, jolloin koulutuskustannukset ovat pienemmät
- ❑ Jos ohjelmaan halutaan seutukuntaa palvelevia muutoksia, on useamman kunnan toiveella enemmän painoarvoa ohjelmatoimittajaan nähden.
- ❑ Yhteinen ohjelma auttaa seudullista yhteistyötä

Näiden etujen saavuttaminen edellyttää paitsi kuntien rahallista panosta hankintoihin myös laajaa työn sisällön kehittämistä sekä koulutusta. Lisäksi esiselvitys osoitti, että projektiryhmissä mukana oleville tulee taata riittävä aikavaraus hankkeen eteenpäin viemiseen.

5. JATKOSUUNNITELMA

Esiselvityksen perusteella näyttää siltä, että kunnille olisi edullista hankkia yhteinen tietojärjestelmä. Hankintavaihtoehtoja voisi olla esimerkiksi:

- Kukin kunta hankkii eri osajärjestelmät omille palvelimilleen oman aikataulunsa mukaisesti
- Ohjelmat asennetaan yhden, kahden tai kolmen kaupungin palvelimille ja ympäristökunnat käyttävät samoja ohjelmia, liittyen kukin oman aikataulunsa mukaisesti.
- Ohjelmia käytetään palvelukeskuksen yhteisen toimijan palvelimella. Kukin kunta siirtyy ohjelmien käyttäjäksi oman aikataulunsa mukaisesti

Lisäksi esiselvitys osoittaa myös sen, että työn sisällön kehittäminen alueellisena yhteistyönä hyödyttäisi sekä kuntalaisia että kuntia.

Lähteet:

SOSIAALIALAN TIETOTEKNOLOGIAN KEHITTÄMINEN (SOTIKE –yhteistyön sateenvarjo Itä-Suomessa) (luonnos 21.6.2004)

KAAKKOIS-SUOMEN KUNTIEN SOSIAALITOIMEN TIETOTEKNISTEN VALMIUKSIEN KARTOITUS JA HENKILÖSTÖN KOULUTUSTARVE (Opinnäytetyö 2003, Hyyryläinen Heta, Kylläinen Mervi)